

dotyczące niekiedy całego Kościoła i zachęcił św. Hieronima do opracowania nowego przekładu Pisma św. /Wulgata/; zorganizował pierwsze archiwum papieskie, przeznaczając na nie specjalne pomieszczenia, przyczynił się wreszcie do rozwoju i latynizacji liturgii rzymskiej⁸, która dotąd bardzo często była odprawiana po grecku oraz do kodyfikacji mszalnego kanonu rzymskiego /niemal w niezminionej formie istnieje do dziś/ oraz stwerczenia stałego oficjalnego sanktorału Kościoła Rzymskiego, ze stałymi wspomnieniami męczenników. On również wprowadził w Rzymie śpiew psalmów podczas mszy świętej.

Powyższe sympozjum przybliżyło niewątpliwie, nieznanne bliżej polskim patrologom, zarówno postać papieża sprzed XVI wieków, jak i trudną problematykę judeochrześcijaństwa. Było ono nie tylko jedną polską naukową imprezą, poświęconą uczczeniu powyższych rocznic, lecz także jedną z bardzo nielicznych inicjatyw poświęconych papieżowi Damazemu i Kard. Daniélou w świecie badań nad antykiem chrześcijańskim.

Alicja Stępniewska - Lublin

5. SPOTKANIE SEKCJI PATRYSTYCZNEJ W GDAŃSKU-OLIWIE

Sekcja Patrystyczna przy Komisji Episkopatu do Spraw Nauki Katolickiej, dzięki usilnym zabiegom i staraniom jej Przewodniczącego ks. dra Bogdana Czysza, zorganizowała swe doroczne spotkanie w dniach 20 - 21 września 1984 r., w Wyższym Seminarium Duchownym w Gdańsku-Oliwie.

Pierwszy dzień obrad rozpoczął się mszą sw. koncelebrowaną w kaplicy seminaryjnej, podczas której J.E. ks. bp dr Tadeusz Gocłowski, podkreślając potrzebę takich spotkań, wskazał na jałowość i bezowocność współczesności nie uwzględniającej tradycji starożytnej, oraz na dramat rozdarcia i niepokoju, zrodzony z przerwania ciągłości kulturowej, wskutek czego często stają obok siebie abandonata anti-

8 Por. M.H. Shepherd, The liturgical Reform of Damasus, w: Kyriakon. Festschrift J. Quaston, II, Münster 1970, 847-863.

chità /opuszczona starożytność/ oraz esplosa novità /eksplodująca nowość/. Stwierdził on również, że łączność z tradycją i myślą starożytną chroni współczesne prądy od ekstremy i nienaturalnych przerosłów. W przemówieniu powitalnym w sali konferencyjnej J.E. Ksiądz Biskup powiedział "Nie można budować domu bez solidnych fundamentów. Zawsze widziałem prace tej Sekcji jako budowę fundamentów" oraz stwierdził, że od właściwej formacji, w której myśli Ojców Kościoła niczym nie można zastąpić, zależeć będzie stopień skuteczności oddziaływania w przyszłości, kilkutyśięcznej rzeszy młodych studentów teologii /kleryków/.

Oficjalnego otwarcia obrad dokonał ks.dr B.Częsz, przewodniczący Sekcji Patrystycznej. Po przypomnieniu, że według statutu obowiązkiem Sekcji jest nie tyle organizowanie naukowych sympozjów, co wymiana doświadczeń, wzajemne dokształcanie się, informacja o prowadzonych badaniach oraz ciągle doskonalenie warsztatu naukowego, przywitał on zgromadzonych podkreślając życzliwość ś.p. ks.bpa Lecha Kaczmarka i ks.bpa T.Gocłowskiego dla zorganizowania spotkania w Gdańsku. Na wniosek przewodniczącego Sekcji uczczono chwilą modlitwy i milczenia pamięć zmarłego Biskupa gdańskiego oraz członka Sekcji ks.bpa prof. Wincentego Urbana z Wrocławia. Przewodniczący poinformował następnie, że w niniejszym spotkaniu na temat "Chrystocentryzm i chrystologia III i IV wieku", nie weźmie udziału dr Tytus Górski, w związku z czym dokonano zmian w kolejności wystąpień prelegentów.

Na przewodniczącego przedpołudniowych obrad pierwszego dnia spotkania, ks.B.Częsz zaprosił ks.doc.dra hab. Marka Starowieyskiego, a na sekretarza całych obrad ks.dra Tomasza Kaczmarka.

W pierwszym referacie pt. "Chrystocentryzm biblijny św. Hilarego z Poitiers", ks.doc.dr hab. Emil Stanula zaraz na początku uściślił swój temat na: "Chrystocentryzm duchowej interpretacji Pisma świętego św.Hilarego z Poitiers". Prelegent wykazał, że dla Hilarego istnieje tylko jeden sens biblijny i jeden przedmiot teologii: tajemnica Chrystusa rozpatrywana w różnych aspektach, rozważana w ciągu wieków z powodu niepożądaności objęcia jej bogactwa. Hilary wskazywał na potrzebę przygotowania intelektualnego do uprawiania egzegezy, lecz twierdził, że egzegezę może uprawiać jedynie człowiek wierzący w Chrystusa i trwający w Jego Kościele. Hilary twierdził m.in., że Chrystus jest

przedmiotem, twórcą i interpretatorem Pisma św. oraz twórcą rzeczywistości Pisma św., dlatego całe dzieło Pisma św. należy odnieść do Chrystusa¹.

Komunikat ks.dr. S. Longośza "Chrystologia Ojca w Kapadokiach" z powodu nieobecności prelegenta odczytany przez ks. mgra Antoniego Pławckiego, pracownika Międzywydziałowego Zakładu Badań nad Antykiem Chrześcijańskim KUL, spotkał się z żywym zainteresowaniem. Trudno było jednak w tej sytuacji przeprowadzić rzeczową dyskusję.

W referacie pt. "Szkice chrystologii Klemensa Aleksandryjskiego w świetle onomastyki I księgi Pedagogia", ks. doc. dr hab. Franciszek Drączkowski posłużył się podwójną metodą: statystyczną oraz analityczno-syntetyczną. W pierwszej części referatu przedstawił rodzaj i częstotliwość wszystkich oznaczeń rzeczownikowych i przymiotnikowych odnoszonych do Chrystusa. W drugiej części usystematyzował materiał obierając jako ideę przewodnią "soteriocentryzm", a nie logocentryzm, jak to proponował J. Quasten. Swoje wywody autor poparł wypowiedziami najnowszych badaczy myśli Klemensa. Referat wywołał tyle samo zachwytów, co i zastrzeżeń. Głosy krytyczne dotyczyły głównie stosowania metody statystycznej w badaniach patrystycznych. Autor zgodził się, że nonsensem byłoby stosowanie samej metody statystycznej. Zwrócił jednak uwagę, że w swoim opracowaniu posłużył się kompleksowo dwiema metodami, dzięki którym uzyskał większą wyrazistość i bardziej wyczerpujący obraz zagadnienia. Zastosowanie dwu metod pozwoliło na wzajemną ich weryfikację, np. według danych statystycznych wyraz "logos", występujący najczęściej byłby potwierdzeniem "logocentryzmu" Klemensa. Analiza treściowa preferuje jednak "soteriocentryzm"².

W tym samym dniu przeprowadzono również przewidziane w programie "Ćwiczenia z patrologii", podczas których ks. doc. dr Wincenty Myszor, wychodząc z założenia o konieczności łą-

1 Referat zostanie w najbliższym czasie w całości opublikowany.

2 Tekst referatu w niniejszym zeszycie ss. 101-125.

czenia wykładów z lekturą dzieł Ojców Kościoła, zaproponował wprowadzenie ćwiczeń z patrologii, przedstawił swój sposób ich prowadzenia i przygotowaną w tym celu pomoc w postaci skryptu. Wyliczył również zarówno efekty pozytywne, jak i negatywne stosowanej metody. Opinie słuchaczy co do propozycji były podzielone. W kontrpropozycji pt. "L e k t u r a O j c ó w" ks.doc.dr hab. Edward Staniek, zachowując ostrożność wobec propozycji swego przedmówcy, wystąpił z projektem włączenia do wykładów patrologii lektury ważniejszych, wybranych tekstów Ojców z komentarzem i próbą ich analizy przez profesora. Proponował również wprowadzenie obowiązku napisania w ciągu roku przez każdego studenta dwóch wypracowań pod kątem wykorzystania idei Ojców w pracy duszpasterskiej. Również co do tego projektu opinie uczestników były podzielone.

Drugi dzień obrad rozpoczął się również mszą św. koncelebrowaną w kaplicy seminaryjnej pod przewodnictwem o.dra Andrzeja Bobera, który kierując przedpołudniowym spotkaniem, wygłosił również komunikat pt. "C z t e r d z i e ś c i l a t p a t r y s t y k i p o l s k i e j". Ponieważ materiał zebrany był ogromny a limit czasu skąpy, prelegent zarysował tylko sytuację patrologii polskiej przed rokiem 1939 oraz wskazał na ogromne straty poniesione przez nią podczas II wojny światowej. Przeszedłszy do właściwego tematu dał ogólny zarys problemu nazywając kamieniami milowymi dwa wydarzenia z 1969 r.: zapoczątkowanie na ATK serii wydawniczej "Pisma Starochrześcijańskich Pisarzy" oraz powstanie Międzywydziałowego Zakładu Badań nad Antykiem Chrześcijańskim KUL. Zebrany materiał w całości zostanie opublikowany. W komunikacie "P l a n y w y d a w n i c z e s e r i i p a t r y s t y c z n e j I W P A X" mgr Czesław Mazur omówił ważniejsze pozycje, które ukażą się na rynku księgarskim w najbliższych latach, m.in. "S t r o m a t a" Kłomensa Aleksandryjskiego. W komunikacie pt. "P r o b l e m a t y k a M i ę d z y n a r o d o w e g o K o n g r e s u P a t r o l o g i c z n e g o w Ó x f o r d z i e", ks.doc.dr hab. Marek Starowieyski dał krótkie sprawozdanie z kongresu, na którym wygłoszono 450 referatów, komunikatów i sprawozdań oraz podał do wiadomości, iż obszerniejszy tekst na ten temat zostanie opublikowany w Biuletynie Patrystycznym. Zgłosił również postulat, aby w takich kongresach brała udział większa ilość osób z Polski. Był on bowiem

Jedynym reprezentantem naszego kraju w wyżej wymienionym kongresie.

Ostatnim punktem programu było omówienie spraw organizacyjnych Sekcji, m.in. problemu członkostwa, wyboru zarządu, statusu archeologii, tematów prac magisterskich i doktorskich z patrologii itp. Ustalono, że najbliższe zebranie zarządu Sekcji Patrystycznej odbędzie się w połowie listopada 1984 r. w Lublinie, a doroczne spotkanie Sekcji we wrześniu 1985 r. Na koniec zarząd Sekcji wyraził swoją radość i wdzięczność ks.bpowi drowi T.Gocłowskiemu za znakomite zorganizowanie spotkania Sekcji Patrystycznej, niezwykłą gościnność i życzliwość. Wzięło w nim udział 30 osób reprezentujących Wyższe Seminarium Duchowne, ATK, KUL i UW; z 26 seminariów diecezjalnych reprezentowanych było 12 /Częstochowa, Gniezno, Gorzów Wlkp.-Paradyż, Katowice, Kielce, Kraków, Lublin, Pelplin, Poznań, Tarnów, Warszawa, Włocławek/, a spośród 20 zakonnych tylko 5 /Bernardyni, Dominikanie, XX.Misjonarze, Pallotyni, Redemptoryści/. Zarząd Sekcji Patrystycznej pragnie podziękować wszystkim klerykom za ofiarną pracę i pomoc w sprawnym funkcjonowaniu sympozjum.

Ks. Franciszek Drączkowski - Lublin

6. DOROCZNE SPOTKANIE SEKCJI FILOLOGICZNEJ

Dnia 25 września 1984 r. odbyło się w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim w Lublinie doroczne spotkanie wykładowców języka łacińskiego i greckiego w Wyższych Seminarium Duchownych, zorganizowane przez Sekcję Filologiczną przy Komisji Episkopatu do Spraw Nauki Katolickiej i Sekcję Filologii Klasycznej KUL. Obecni byli przedstawiciele Wyższych Seminarium Duchownych Diecezjalnych i Zakonnych, ATK i KUL. Obrady otworzył prezes Sekcji ks.doc.dr hab. W.Wójtowicz, po czym sekretarz Sekcji ks.dr Augustyn Eckmann odczytał protokół z poprzedniego spotkania, który przyjęto bez zastrzeżeń.

Na program spotkania złożyły się 4 referaty. Pierwszy z nich: "K u l t u r a k l a s y c z n a u ś w. A u g u s t y n a" wygłosił ks.dr A.Eckmann. Referat swój podzielił na dwie części. W pierwszej - naświetlił klasyczne wykształcenie św.Augustyna, a w drugiej - uwydatnił stosunek biskupa Hippony do kultury klasycznej oraz przedstawił jego zalecenia o sposobie wykorzystania autorów pogańskich przez współczesnych mu młodych ludzi, którym jako wzory godne naśladowania stawiał prace św.Cypriana i św.Ambrożego i pouczał